

FIODOR
MICHAJLOVIČ
DOSTOJEVSKIJ

Idiot

Idiot

Preložili
Felix Kostolanský
a Hana Kostolanská

oDEON

Fiodor Michajlovič Dostojevskij
Idiot

Translation © Hana Kostolanská,
Felix Kostolanský (dedičia) / LITA, 2026
Jacket design © 2026 by Peter Nosál
Slovak edition © 2026 by Ikar

ISBN 978-80-575-0638-6

FIODOR
MICHAJLOVIČ
DOSTOJEVSKIJ

Idiot

PRVÁ ČASŤ

I

Koncom novembra, keď trocha poľavila zima, uháňal vlak Petrohradsko-varšavskej dráhy okolo deviatej ráno plnou parou k Petrohradu. Bolo tak sychravo a hmlisto, že sa ledva rozvidnelo. Na desať krokov sprava i zľava od trate sa len ťažko dalo niečo rozoznať. Medzi cestujúcimi boli aj takí, čo sa vracali z cudziny, ale najviac boli zaplnené vozne tretej triedy, a prevažne jednoduchými ľuďmi, úradníkmi, čo necestovali zďaleka. Ako to už pri cestovaní býva, všetkých premáhala únava, všetkým cez noc oťaželi viečka, všetci premrzli, všetky tváre boli bledožlté, skoro ako tá hmla.

V jednom vozni tretej triedy ocitli sa na úsvite oproti sebe pri okne dvaja cestujúci – obaja mladí, obaja takmer bez batožiny, obaja oblečení neveľmi švihácky, obaja s dosť výraznými tvármi a obom sa napokon zažiadalo nadviazať rozhovor. Keby boli vedeli, čo ich vlastne v tej chvíli jedného na druhom upútalo, určite by sa začudovali, že ich náhoda tak rozmarne posadila oproti sebe v tretej triede petrohradsko-varšavského vlaku. Jeden z nich bol nižšej postavy, asi dvadsaťsedemročný, mal tmavé kučeravé vlasy, drobné, ale iskrivé sivé oči, široký sploštený nos a vystúpené líčne kosti. Úzke pery sa mu každú chvíľu stiahli do vyzývavého, posmešného až zlomyseľného úsmevu. No čelo mal vysoké a pekne formované, takže zošľachťovalo hrubo modelovanú dolnú časť tváre. Zvlášť nápadná v tej tvári bola mŕtvolná bleďosť, tá dodávala zovňajšku mladého muža chorobný výraz, hoci bol inak dosť pevne stavaný, a zároveň bolo v ňom čosi

až mučivo vášnivé, čo nešlo dokopy s bezočivým, cynickým úškrnom a so strohým, sebavedomým pohľadom. Oblečený bol teplo, v širokom čiernom zimníku podšitom jahňacou kožušinou, takže cez noc nepremrzol, zatiaľ čo jeho sused bol nútený znášať na svojom preziabnutom chrbte všetku slasť vlhkej novembrovej ruskej noci, na ktorú zrejme nebol prichystaný. Mal na sebe široký hrubý plášť bez rukávov s obrovskou kapucňou, presne taký, aký často nosievajú cestujúci v zime niekde ďaleko za hranicami, vo Švajčiarsku alebo napríklad v severnom Taliansku, čo nerátajú s takými úsekmi cesty, ako je z pruského Eidtkuhnenu do Petrohradu. Lenže čo bolo dobré a celkom vyhovovalo v Taliansku, to sa ukázalo nie celkom vhodné v Rusku. Majiteľ plášťa s kapucňou bol mladý muž, takisto asi dvadsaťšesť-dvadsaťsedemročný, trochu vyššej postavy, mal husté svetloplavé vlasy, vpadnuté líca a jemnú, ostrú, takmer úplne bielu briadku. Oči mal veľké, modré a pozorné, v ich pohľade sa zračilo čosi tiché, ale ťažké, čosi plné toho zvláštneho výrazu, podľa ktorého istí ľudia na prvý pohľad spoznajú v človeku epilepsiu. Inak bola tvár mladého muža sympatická, jemná a chudá, ale bledá, ba teraz až priesvitná od zimy. V rukách sa mu hompáľal poloprázdny batôžtek zo starého vyšediveného hodvábu a v ňom asi celá jeho batožina. Na nohách mal topánky s hrubou podošvou a zapínacie gamaše – všetko neruské. Čiernovlasý sused v jahňacom kožuchu si to všetko obzeral čiastočne z dlhej chvíle, potom sa opýtal s netaktným úškrnom, akým sa občas bez okolkov a ľahostajne prejavuje potešenie z nešťastia blížneho:

– Zima?

A pokrčil plecami.

– Veľmi, – prikývol sused až prekvapivo ochotne, – a to sa ešte oteplilo. Čo keby mrzlo? Veru som si nemyslel, že je u nás tak zima. Už som odvykol.

- Hádam z cudziny?
- Áno, zo Švajčiarska.
- Fíha! Pozrimeže...!

Čiernovlasý zahvizdol a zasmial sa.

Rozprúdil sa rozhovor. Plavovlasý mladý muž vo švajčiarskom plášti s neobyčajnou ochotou odpovedal svojmu po-
černému susedovi na všetky otázky a ani najmenej netušil,
že niektoré z nich sú vyslovene pohľadové, netaktné, jalové.
Medziiným sa priznal, že naozaj nebol dávno v Rusku, vyše
štyroch rokov, že ho poslali do cudziny liečiť sa z akejsi čud-
nej nervovej choroby, pri ktorej človeka chytajú kľče a triaška,
čosi ako padúcnica alebo tanec svätého Víta. Kým rozprával,
počerný sa niekoľko ráz uškrnul. Rozosmial sa najmä vtedy,
keď na otázku: „A čo, vyliečili vás?“ – plavovlasý odpovedal
„nie, nevyliečili“.

– Cha! Takže ste nadarmo vyhodili peniaze, a my im tu
tak veríme, – povedal uštipačne.

– Svätá pravda! – zamiešal sa do rozhovoru asi štyri-
dsaťročný pán v chatrnom oblečení, ktorý sedel vedľa nich,
najsôr úradník obdierajúci lakte niekde za pisárskym sto-
lom, robustný, s červeným nosom a uhrovitou tvárou. – Svä-
tá pravda, prosím, nedbali by z nás Rusov poslednú košeľu
stiahnuť!

– Ó, ako sa v mojom prípade mýlite, – namietol švajčiarsky
pacient tichým a zmierlivým hlasom, – prirodzene, netrúfam
si vám protirečiť, lebo v mnohom sa nevyznám, ale môj lekár
mi zo svojich posledných peňazí dal ešte aj na cestu sem
a takmer dva roky ma tam vydržieval.

– Ako to, nemal kto za vás platiť? – opýtal sa počerný.

– Nemal. Pán Pavliščev, ktorý ma tam vydržieval, pred
dvoma rokmi umrel. Potom som písal sem generálke Japan-
činovej, mojej vzdialenej príbuznej, ale odpoveď som nedo-
stal. Nuž teda idem sám.

– A kam vlastne idete?

– Myslíte, kde budem bývať...? No... ešte ani neviem... naozaj...

– Ešte ste sa nerozhodli?

A obaja poslucháči sa znova zasmiali.

– To máte v tom uzlíku nebudaj všetok majetok? – opýtal sa počerný.

– Stavil by som sa, že je to tak, – pridala sa k nemu úradník s červeným nosom, celý uveličený, – a že inej batožiny nemá ani v poštovom vozni, hoci chudoba cti netratí, čo si zasa nemožno nevšimnúť.

Vysvitlo, že aj to bola pravda: plavovlasý mladý muž sa k tomu hneď a neobyčajne živo priznal.

– Ale ten uzlík predsa len má svoju hodnotu, – pokračoval úradník, keď sa dochuti nasmiali (zaujímavé, že pri pohľade na nich sa nakazil smiechom i sám majiteľ batôžka, čo ešte zvýšilo veselosť spolucestujúcich), – a hoci by som sa stavil, že neobsahuje zlaté zahraničné šúľky s napoleon-dormi a fridrichsdormi ani s holandskými dukátmi, čo sa dá predpokladať už len podľa gamaší na vašich zahraničných topánkach, ale... ak si človek primyslí k nemu takú povedzme príbuznú ako generálka Jpančinová, potom aj uzlík nado-búda trocha inú hodnotu, pochopiteľne, len v tom prípade, ak je vám generálka Jpančinová skutočne príbuzná a ak sa v roztržitosti nemýlite... čo je veľmi, veľmi typické pre človeka, no... hoci s bujnou fantáziou.

– Ó, zasa ste uhádli, – prisvedčil plavovlasý mladý muž, – možno sa skutočne mýlim, totiž možno nie je moja príbuzná. Takže ma vtedy ani vôbec neprekvapilo, keď mi neodpovedala na list. Vlastne som to čakal.

– Zbytočne ste vyhodili peniaze na poštovné. Hm... aspoň ste úprimný a máte dobré srdce, to sa cení! Hm... generála Jpančina poznáme, prosím pekne, už preto, lebo je to

človek všeobecne známy. Aj nebohého pána Pavliščeva, čo vás vo Švajčiarsku vydržiaval, aj toho sme poznali, ak to bol Nikolaj Andrejevič Pavliščev, lebo oni dvaja boli bratanci. Ten druhý ešte žije na Kryme, no nebohý Nikolaj Andrejevič bol vážený človek, mal styky a svojho času štyritisíc duší, prosím pekne...

– Presne tak, volal sa Nikolaj Andrejevič Pavliščev, – povedal mladý muž a uprene, zvedavo si prezeral pána vševeda.

Takýchto pánov vševedov nájdeme niekedy, ba dosť často, v určitej spoločenskej vrstve. Všetko vedia, ich večne nepokojný zvedavý rozum a všetky schopnosti sa upínajú jediným smerom – prirodzene, pre nedostatok serióznejších životných záujmov a názorov, ako by povedal súčasný mysliteľ. Pravda, pod slovami „všetko vedia“ treba rozumieť dosť obmedzenú sféru: kde pracuje ten a ten, s kým sa pozná, aký má majetok, kde bol gubernátorom, koho si vzal za ženu, koľko vyženil, kto je jeho bratanec, kto strýko atď. atď. a podobne. Títo vševedovia zväčša chodia s predranými lakťami a berú sedemnásť rubľov mesačne. Ľudia, o ktorých vedia každú maličkosť, by určite neuhádli, aké záujmy ich k tomu vedú, a zatiaľ mnohým z nich prináša táto informovanosť, ktorá sa vyrovná úplnej vede, vyslovený pôžitok, získavajú si ňou úctu, ba i najvyššie duševné uspokojenie. Je to veda veľmi lákavá. Poznal som učencov, literátov, básnikov, politických činiteľov, ktorí hľadali a našli v tejto vede svoje najvyššie poslanie i cieľ, ba doslova na tom si vybudovali kariéru. V priebehu celého tohto rozhovoru počerný mladý muž zíval, bez záujmu hľadel von oknom a netrpezlivo čakal na koniec cesty. Bol akýsi roztržitý, až priveľmi roztržitý, ba trocha až znervóznel a začal sa správať akosi čudne: chvíľami počúval a nepočul, pozeral a nevidel, smial sa, a ani sám nevedel a nechápal, čomu sa smeje.

– Ak dovoľíte, prosím, s kým mám česť... – obrátil sa zrazu uhrovitý pán k plavovlasému mladému mužovi s batôžkom.

– Knieža Lev Nikolajevič Myškin, – povedal veľmi rýchlo a ochotne.

– Knieža Myškin? Lev Nikolajevič? Nepoznám, prosím. Ani som nepočul, prosím pekne, – nahlas rozmýšľal úradník, – totiž nemyslím meno, meno je to historické, v Karamzinových Dejinách by sa určite našlo, musí sa nájsť, ale ja myslím osobu, prosím, lebo s kniežatami Myškinovcami sa dnes človek akosi nikde nestretne, ani ich nikde nespomínajú.

– Pravdaže nie! – prisvedčil hneď knieža. – Kniežat Myškinovcov už vôbec niet okrem mňa, myslím, že som posledný. No pokiaľ ide o našich otcov a dedov, niektorí z nich boli aj slobodní sedliaci. Inak, môj otec bol podporučík, junker. A raz nechápem, ako sa generálka Japončinová ocitla medzi kňazkami Myškinovými, aj ona je posledná z kňazien svojho rodu...

– Che-che-che! Posledná svojho rodu! Chi-chi! Ako ste to prekrútili, – chichotal sa úradník.

Uškrnul sa i počerný. Plavovlasý sa trochu prekvapil, že sa mu podarilo povedať čosi vtipné, i keď neveľmi.

– A predstavte si, vôbec som to nechcel, – povedal napokon zarazený.

– To sa stáva, to sa stáva, – veselo mu prisvedčil úradník.

– A ako, knieža, aj vás ten profesor niečo naučil? – opýtal sa zrazu počerný.

– Áno... naučil...

– Vidíte, a ja som sa nikdy nič neučil.

– Veď ja tiež len sem-tam čosi, – dodal knieža takmer na ospravedlnenie. – Podľa názoru lekárov som nemohol pravidelne študovať.

– Rogožinovcov poznáte? – rázne sa opýtal počerný.

– Nie, vôbec nepoznám. Veď ja poznám v Rusku veľmi málo ľudí. Vy ste Rogožin?

– Rogožin, Parfen.

– Parfen? Hádam len nie z tých Rogožinovcov... – ozval sa náramne dôležito úradník.

– Áno, z tých, práve z tých, – prerušil ho rýchlo a s nezdvorilou náhlivosťou počerný, ktorý sa za celý čas ani raz neobrátil k uhrovitému úradníkovi, ale od začiatku sa rozprával iba s kniežaťom.

– Ako... je to možné? – zdúpnel úradník, dobreže mu oči nevylietli, a tvár sa mu až rozplývala od zbožnej úctivosti a roztrasenej servilnosti: – Syn toho Semiona Parfenoviča Rogožina, dedičného a čestného občana, čo asi pred mesiacom umrel a zanechal dva a pol milióna kapitálu?

– A odkiaľ vieš, že zanechal dva a pol milióna čistého kapitálu? – prerušil ho počerný, ale ani teraz neuznal úradníka za hodného pohľadu. – Aký starostlivý! (Žmurkol na knieža.) Ba čo z toho majú, že sa hneď lepia na človeka? Ale to je pravda, otec mi umrel, a ja sa po mesiaci vlečiem zo Pskova domov div nie bosý. Ani brat, ten podliak, ani matka mi neposlali peniaze ani správu – nič! Ako psovi! V horúčke som preležal v Pskove celý mesiac.

– No teraz ráčite dostať naraz vyše miliónika, a to najmenej, panebože! – splasol rukami úradník.

– No čo ho do toho, povedzte, prosím vás! – Rogožin znova podráždene a zlostne kývol hlavou na úradníka. – Všet tebe nedám ani kopejku, môžeš sa predomnou aj na hlavu postaviť.

– Aj sa postavím, veru sa postavím.

– Vidíte ho! Nedám ti, nedám, môžeš sa hoci týždeň okolo mňa krútiť!

– Nedaj! Dobre mi tak, nedaj nič! A ja sa just budem krútiť. Ženu aj drobné deti opustím a budem sa krútiť okolo teba. Všimni si ma, všimni!

– Fuj, hnus! – odpľul si počerný. – Pred piatimi týždňami som akurát tak ako vy, – obrátil sa ku kniežaťu, – len s uzlíkom

ušiel od otca k tete do Pskova. Tam ma zložila horúčka, a on si zatiaľ umrie. Porazilo ho. Nech mu je zem ľahká, ale vtedy ma skoro na smrť dobil! Namojdušu, knieža, verte mi! Keby som vtedy nebol ušiel, naozaj by ma bol zahlušil.

– Nahneval sa na vás pre niečo? – ozval sa knieža a so zvláštnou zvedavosťou si obzeral miliónára v kožuchu. No i keď mohlo byť čosi pozoruhodné práve v tom, ako získal milión a dedičstvo, Myškina prekvapilo a zaujalo aj čosi iné. Aj Rogožin sa akosi zvlášť ochotne pustil s ním do reči, hoci rozprávať sa mu žiadalo skôr z dlhej chvíle ako z vnútornej potreby, skôr pre rozptýlenie ako zo zhovorčivosti, jednoducho z nespokojnosti, z rozrušenia, len aby mohol na niekoho pozeráť a nemusel mlčať. Akoby ešte doteraz mal horúčku, alebo aspoň zimnicu. A úradník, ten neodtráhal oči od Rogožina, ani dýchať sa neodvážil, lovil a zvažoval každé slovo, akoby hľadal brilianty.

– Nuž nahnevať sa nahneval, a možno právom, – priznával Rogožin, – ale najviac ma napálil brat. Na mamku nemôžem slovka povedať, už je stará, číta si svoje Životy svätých, večne medzi stareňami, a ako braček Seňka rozhodne, tak sa stane. No prečo mi nedal včas vedieť? Dobré ja viem prečo! Pravda, vtedy som ležal v bezvedomí. Vraj poslali aj telegram. Lenže tetke posilať telegram nemá zmysel. Veď tá je už tridsať rokov vdova, od rána do noci vysedáva so stareňami. Žije ako mníška, ba ešte horšie. Telegram ju vyľakal, to sa rozumie, neotvorený ho zanesla na políciu, a tam leží po dnes deň. Jedine Konev, Vasilij Vasiljič, si na mňa spomenul, o všetkom napísal. Ako brat v noci odrezal z brokátovej prikrývky na otcovej rakve zlaté odlievané strapce, vraj koľko peňazstva je to hodné! Veď už len za to môže ísť na Sibír, keby som chcel, lebo to je svätokrádež, zhanobenie. Hej, ty strašiak do maku! – oslovil úradníka. – Ako je to podľa zákona: svätokrádež?

– Svätokrádež! Svätokrádež! – rýchlo prisvedčil úradník.
– Môže byť za to Sibír!
– Sibír, veru Sibír! Rovno na Sibír!
– Oni si ešte stále myslia, že som chorý, – rozprával ďalej Rogožin kniežaťu, – lenže ja som nepovedal nikomu ani slova, nenápadne, ešte chorý, nasadol som na vlak a idem: otváraj bránu, braček Semion. Viem, že ma pred nebohým otcom strašne ohovoril. Ale otca som vtedy poriadne najedoval kvôli Nastasii Filippovne, to je pravda. To mám na svedomí. Čert ma naviedol.

– Kvôli Nastasii Filippovne? – úctivo sa opýtal úradník, akoby si na čosi spomínal.

– Veď ju nepoznáš! – zahriakol ho Rogožin podráždene.

– Ba veru poznám! – zajasal úradník.

– Akurát! Koľko je na svete Nastasií Filippovien! Počuj, ty si teda bezočivá ploštica. Však som ja tušil, že sa na mňa hneď prílepí dajaká takáto ploštica! – žaloval sa kniežaťu.

– Ba veru možno aj všeličo viem, prosím! – nafukoval sa úradník. – Lebedev všetko vie! Vaša jasnosť, vy mi ráčite nadávať, ale čo ak vám to dokážem? Veru je to tá istá Nastasia Filippovna, pre ktorú vás pán otec ráčil vyťať trstenicou, a tá Nastasia Filippovna sa volá Baraškovová, je to takpovediac urodzená slečna a tiež kňažná svojho rodu, a má známosť s istým Tockým, Afanasijom Ivanovičom, výlučne s ním, statkárom a veľkým podnikateľom, členom spoločností, a z toho titulu veľkým priateľom generála Jpančina...

– Ejha, teda takýto si ty! – konečne sa prekvapil Rogožin.
– Fuj, dočerta, veď on ozaj všeličo vie.

– Všetko vie! Lebedev všetko vie! Vaša jasnosť, aj Alexaškovi Lichačovovi som dva mesiace robil spoločníka a tiež po smrti jeho otca, a poznám všetky kúty a zákutia, doslova všetky, bez Lebedeva ani na krok, tak ďaleko to došlo. Teraz je vo väzení pre dlžníkov a vtedy som mal príležitosť

poznať Armance, Koraliu, kňažnú Packú aj Nastasiu Filippovnu, a všeličo iné som mal príležitosť poznať.

– Nastasiu Filippovnu? Čo tá má s Lichačovom... – zagánil na neho Rogožin nahnevany, až mu pery zbledli a zachveli sa.

– Nič, nič! Naozaj nič! – spamätal sa úradník a rýchlo vysvetľoval: – Nijakými peniazmi nemohol Lichačov nič docieľiť! Nie, ona nie je Armance. U nej platí jedine Tockij. A večery trávi vo Veľkom alebo Francúzskom divadle vo svojej vlastnej lóži. Tam dôstojníci všeličo medzi sebou popretriasajú, no ani tí nemôžu nič povedať, len: Aha, Nastasia Filippovna, a to je všetko. Nič viac! Pretože nemajú čo povedať.

– To je všetko pravda, – prikývol Rogožin zamračený a nahnevany, – aj Zaľožev mi vtedy rozprával to isté. Knieža, ja som vtedy bežal cez Nevský v starom otcovom kepeni, a ona vyšla z obchodu, nastupovala do koča. Až ma horúčava obľiala. Stretol som Zaľoževa, jemu sa ja nemôžem rovnať, chodí ako manekýn, na očiach lornet, a my sme si u otca vyslúžili len lacné čižmy a planú kapustnicu. Tá vraj ti nie je roveň, to je vraj kňažná, volá sa Nastasia Filippovna, rodená Baraškovová, a žije s Tockým, lenže Tockij teraz nevie, ako sa jej zbaviť, lebo on sa dožil akože solídneho veku, päťdesiatpäť rokov, a chce sa oženiť s najväčšou krásavicou v celom Petrohrade. Hneď ma aj nahováral, vraj ešte dnes môžeš Nastasiu Filippovnu vidieť vo Veľkom divadle, na baletе, vo svojej lóži bude sedieť, na prízemí. No nech by v našom dome niekto skúsil ísť na balet – otec by ho dorazil, na mieste by ho zabil! Ale ja som predsa na hodinku nenápadne odbehol a Nastasiu Filippovnu som zasa videl: celú tú noc som nespал. Ráno mi nebohý otec podáva dve päťpercentné zmenky, každú po päťtisíc, vraj zájdi ich predať, sedemtisíc päťsto zanes do kancelárie k Andrejevovcom, vyplať ich a zvyšok z tých desaťtisíc mi hneď dones, budem na teba čakať. Zmenky som teda predal, peniaze vzal, ale k Andrejevovcom do kancelárie som nešiel,

lež rovno, bez obzretia som skočil do anglického obchodu a za všetky peniaze som vybral pár náušník, v každej po jednom briliante, asi tak veľkosti lieskovca, ešte som ostal štyristo rubľov dlžen, povedal som meno, uverili. S náušnicami som bežal k Založevovi: tak a tak, bratku, ideme k Nastasii Filippovne. Išli sme. Kade sme vtedy šli, čo bolo predomnou, čo vôkol mňa, nič neviem, na nič sa nepamätám. Vošli sme rovno k nej do salónu, sama k nám prišla. Vlastne ja som sa vtedy ani nepriznal, kto som, čo som, len Založev hovoril, vraj od Parfena Rogožina vám prinášame na pamiatku včerajšieho stretnutia, ráčte prijať. Otvorila škatuľku, pozrela, usmiala sa: Poďakujte sa, vraj, vášmu priateľovi pánu Rogožinovi za jeho milú pozornosť. Uklonila sa a odišla. Prečo som tam hneď na mieste neumrel! Veď ak som ta šiel, tak len preto, lebo som si pomyslel: „Všetko jedno, aj tak sa živý nevrátim!“ No najviac ma škrelo, že tá šelma Založev sa chválil cudzím perím. Ja ani postavu nemám, oblečený som ako lokaj, a len tam stojím, čuším, oči na ňu vyplieštam, a hanbím sa za to, ale on podľa najnovšej módy, napomádovaný, nabrčkavený, s ružovými lícami, v kockovanej kravate – len sa tak rozplýva, len sa ukláňa, a tak si iste myslela, že ja som on! Počuj, hovorím, neopováž sa ani len pomyslieť na ňu, rozumieš! A on sa smeje: Len ako to teraz Semionovi Parfenyčovi vysvetlíš? Pravda, vtedy som sa chcel do vody hodiť, ani domov sa mi nechcelo ísť, ale myslím si: „Čo na tom už záleží“, a vrátil som sa domov ako márnotravný syn.

– Ach! Jajáj! – mražil sa úradník, akoby mu zimomriavky po chrbte behali. – Veď nebožtík by človeka bol zniesol zo sveta nieže za desaťtisíc, ale za desať rubľov, – vysvetlil kniežaťu. Knieža si so záujmom obzeral Rogožina. V tej chvíli sa mu videl ešte bledší.

– Zniesol by! Čo ty vieš? – povedal Rogožin a ďalej rozprával kniežaťu: – Hneď sa o všetkom dozvedel, veď Založev to aj

vytáral každému, koho stretol. Otec ma schytil, navrchu zamkol a celú hodinu ma mlátil. „To máš iba na príučku, a na noc sa ešte prídem s tebou rozlúčiť.“ Čo myslíš, čo spravil? Vybral sa starec k Nastasii Filippovne, po zem sa jej uklonil, prosil a plakal. Nakoniec doniesla škatuľku a šmarila mu ju, vraj: „Tu máš, ty starý žgrosť, svoje náušnice, ale teraz sú mi desať ráz vzácnejšie, keď ich Parfen pod takou hrozbou získaval. Pozdravuj a poďakuj sa Parfenovi Semionyčovi.“ Nuž a ja som si za ten čas s matkiným požehnaním požíchal od Seriožku Protušina dvadsať rubľov a vybral sa vlakom do Pskova. Došiel som už v zimnici, babky ma modlitbami zariekali, ale ja som bol opitý, a potom som šiel posledné peniaze prepíť po krčmách, v bezvedomí som celú noc preležal na ulici, do rána ma chytila horúčka, a ešte aj psy ma dohrýzli. Ledva som sa zviechal.

– No prosím pekne, prosím pekne, teraz bude Nastasia Filippovna oči otvárať! – chichotal sa úradník a mädlil si ruky. – Čo tam teraz po náušniciach, milosťpán! Teraz jej také náušnice venujeme...

– Ak neprestaneš a ešte slovo povieš o Nastasii Filippovne, namojdušu ťa zbijem, darmo si robil spoločníka Lichačovovi! – skríkol Rogožin a pevne ho chmatol za ruku.

– Keď ma zbiješ, tak mnou nepohŕdaš! Len bi! Koho zbijú, toho si zapamätajú... Ale už sme tu!

Skutočne, práve vchádzali do stanice. Hoci Rogožin tvrdil, že odcestoval potajomky, už ho tam vyčkávalo niekoľko ľudí. Vykrikovali a mávali naňho čiapkami.

– Aha, aj Zaľožev je tu! – zahundral Rogožin, ako na nich pozeral s víťazoslávnym, ba až škodoradosťným úsmevom, a vtom sa obrátil ku kniežaťu. – Knieža, neviem, prečo som si ťa obľúbil. Možno preto, lebo som sa s tebou stretol v takej chvíli, ale veď aj s ním som sa stretol (ukázal na Lebedeva), a predsa som si ho neobľúbil. Príď ku mne, knieža. Tie tvoje gamaše z teba stiahneme, oblečiem ťa do prvotriedneho